Do druku nr 3088

SĄD NAJWYŻSZY

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 7 października 2026 r.

BSA III.021.29.2026

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 14 września 2026 r., znak: SPS-III.020.294.4.2026, mając na uwadze treść art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 622), w świetle którego Sąd Najwyższy może opiniować projekty tylko takich ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego, w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej oraz niektórych innych ustaw.*

Z poważaniem,

SSN Zbigniew Kapiński
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.294.6.2026
Data wpływu 09.X.26r.

SĄD NAJWYŻSZY
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 6 października 2026 r.

BSA III.021.29.2026

Uwagi
dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej oraz niektórych innych ustaw

Wprowadzenie

Pismem z dnia 14 września 2026 r., SPS-III.020.294.4.2026, Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu zwrócił się do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z prośbą o przedstawienie opinii dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej oraz niektórych innych ustaw.

Główne założenia projektu

Przedstawiony Sądowi Najwyższemu do opiniowania projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej oraz niektórych innych ustaw ma na celu zniesienie obowiązku każdorazowego przedstawiania przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* zaświadczeń albo oświadczeń o pomocy otrzymanej w okresie istotnym dla obliczenia limitu pomocy, ewentualnie oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy. Weryfikacja wykorzystania limitu ma zostać przeniesiona z dokumentacji dostarczanej przez wnioskodawcę do dwóch centralnych rejestrów publicznych, zasilanych elektronicznymi sprawozdaniami podmiotów udzielających pomocy. Projekt realizuje model przewidziany w prawie Unii Europejskiej. Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2831 wymaga rejestrowania pomocy *de minimis* w centralnym rejestrze od dnia 1 stycznia 2026 r. i publicznego dostępu do wymaganych informacji z poszanowaniem ochrony danych oraz przechowywania wpisów przez 10 lat (s. 5 uzasadnienia projektu, OSR s. 1). W odniesieniu do pomocy w sektorze rolnym obowiązek rejestrowania informacji o udzieleniu pomocy *de minimis* ma zastosowanie, zgodnie z właściwymi regulacjami prawa unijnego, od dnia 1 stycznia 2027 r. (OSR s. 1). Projekt zawiera uzupełnienie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej o kluczowe regulacje zawarte projektowanych art. 39a–39e. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ma prowadzić Centralny Rejestr Pomocy Publicznej dotyczący pomocy innej niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, natomiast minister właściwy do spraw rolnictwa ma prowadzić Centralny Rejestr Pomocy Publicznej w Rolnictwie lub Rybołówstwie. W rejestrach będą gromadzone dane identyfikujące beneficjenta, dane o jego działalności, dane identyfikujące podmiot udzielający pomocy oraz informacje o rodzaju, formie, wartości i przeznaczeniu pomocy. Dane mają być przechowywane przez 10 lat od dnia udzielenia pomocy, a Prezes UOKiK i minister właściwy do spraw rolnictwa mają być administratorami danych w prowadzonych przez siebie rejestrach. Organy prowadzące rejestry mają zapewnić ochronę przed nieuprawnionym dostępem do rejestru, integralność danych w rejestrze, odporność systemu teleinformatycznego na uszkodzenia, określić zasady bezpieczeństwa przetwarzanych w rejestrze

danych, w tym danych osobowych i zasady zgłaszania naruszeń oraz zapewnić rozliczalność działań dokonywanych na danych w rejestrze.

Projekt przewiduje trzy zasadnicze tryby udostępniania danych.

Po pierwsze, zgodnie z projektowanym art. 39b ma zostać zapewniony nieodpłatny elektroniczny wgląd w dane potrzebne do kontroli limitów pomocy *de minimis*. Wyszukiwanie będzie następowało według numeru identyfikacji podatkowej, numeru PESEL albo oznaczenia dokumentu tożsamości, przy czym projekt przewiduje ograniczenia uniemożliwiające jednoczesne ujawnienie określonych danych identyfikacyjnych osoby fizycznej.

Po drugie, art. 39c projektu pozwala Prezesowi UOKiK albo ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa udostępniać dane o pomocy publicznej innej niż *de minimis*. Zakres może obejmować m.in. oznaczenie beneficjenta i podmiotu udzielającego pomocy, kategorię wielkości przedsiębiorcy, region NUTS 2, klasę działalności, wartość, formę, datę i przeznaczenie pomocy, numer środka pomocowego. Udostępnianie ma następować z poszanowaniem tajemnic prawnie chronionych i w razie potrzeby, z zastosowaniem pseudonimizacji albo innych środków technicznych.

Po trzecie, projektowany art. 39d ustawy ustanawia dostęp za pomocą urządzeń teletransmisji danych. Dostęp taki mają otrzymywać podmioty udzielające pomocy, organy Krajowej Administracji Skarbowej wskazane w projekcie oraz „podmioty uprawnione", do których zaliczono sądy, prokuraturę, Policję, Centralne Biuro Antykorupcyjne i Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Warunkiem dostępu będzie posiadanie infrastruktury pozwalającej zidentyfikować osobę, której udostępniono dane, zakres danych i datę ich udostępnienia, a także odpowiednich zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych. W przypadku sądów i pozostałych podmiotów uprawnionych udostępnienie ma następować w przypadkach uzasadnionych „specyfiką lub zakresem ustawowo określonych zadań". Dostęp dla podmiotu uprawnionego ma następować po złożeniu jednorazowego wniosku wraz z oświadczeniem o spełnieniu wymagań technicznych i bezpieczeństwa. Rozpoczęcie udostępniania danych ma mieć postać czynności materialno-technicznej, natomiast odmowa i cofnięcie dostępu mają przybrać formę decyzji administracyjnej. Decyzja o cofnięciu dostępu ma podlegać natychmiastowemu wykonaniu. Projektowany art. 39e ustawy nakłada na podmiot udzielający pomocy obowiązek sprawdzenia, z urzędu albo na wniosek osoby lub podmiotu, którego dane dotyczą, zgodności danych rejestrowych ze stanem faktycznym. W razie stwierdzenia niezgodności podmiot ten ma niezwłocznie złożyć, zaktualizować albo skorygować odpowiednie sprawozdanie. Prezes UOKiK albo minister właściwy do spraw rolnictwa będzie przekazywał podmiotowi udzielającemu pomocy informację o możliwej niezgodności danych, jeżeli wynika ona z informacji otrzymanych od innych podmiotów udzielających pomocy albo od beneficjenta.

Przedstawiony do opiniowania projekt ustawy zawiera obok propozycji zmian w ustawie o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej także zmiany w wielu dalszych ustawach. Zmiany ustawowe obejmują m.in. regulacje dotyczące ochrony granicy państwowej, gospodarowania nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, systemu ubezpieczeń społecznych, ochrony roszczeń pracowniczych, ARiMR, termomodernizacji, baterii i akumulatorów, usuwania skutków powodzi, odpadów, opakowań, ochrony miejsc pracy, postępowania restrukturyzacyjnego, zużytego sprzętu elektrycznego, prawa oświatowego, funduszy europejskich, kooperatyw mieszkaniowych, Funduszu Ochrony Rolnictwa oraz rynku pracy.

Uwagi do zmian

Należy przypomnieć, że pomoc *de minimis*, to pomoc udzielana przedsiębiorstwu, która w określonym w przepisach okresie nie podlega procedurze notyfikacji Komisji Europejskiej – art. 107 ust. 1 TfUE. Szczegóły, w tym limity pomocy *de minimis* zawarte są w Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*, Dz.U.UE.L.2023.2831.

Przedstawiony do opiniowania projekt ustawy zawiera rozwiązania które co do zasady zasługują na aprobatę. Zastąpienie zaświadczeń i oświadczeń weryfikacją w centralnym rejestrze może realnie ograniczyć obciążenia przedsiębiorców, a jednocześnie odpowiada unijnemu modelowi kontroli pomocy *de minimis*. Pozytywnie należy również ocenić ustawowe określenie administratorów rejestrów, 10-letniego okresu retencji, oraz mechanizmu korekty danych.

Projekt budzi jednak – przez niejasny charakter zaproponowanych rozwiązań – wątpliwości w odniesieniu do dostępu sądów do obu rejestrów. Projektowany art. 39d ust. 2 pkt 1) ustawy wymienia wyraźnie wśród „podmiotów uprawnionych" – sądy. W polskim porządku konstytucyjnym wymiar sprawiedliwości sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, a zatem użyte bez doprecyzowania pojęcie „sądów" obejmuje, jak się wydaje, wszystkie te kategorie. Zarazem jednak w OSR projektu (s. 3) wskazano na oddziaływanie projektu wyłącznie na 11 sądów apelacyjnych, 47 sądów okręgowych i 319 sądów rejonowych, pomijając np. sądy administracyjne. Nie jest zatem w pełni jasne, czy projektodawca przyznaje dostęp wszystkim sądom, czy zamierza objąć nim jedynie sądy powszechne.

Wątpliwości w odniesieniu do projektowanych przepisów jest – jak się wydaje – więcej. Projekt nie określa, kto ma złożyć „jednorazowy wniosek" o którym mowa w art. 39d ust. 4 pkt 2) projektu – zwłaszcza, że jego załącznikiem ma być „oświadczenie o posiadaniu urządzeń i systemów i zabezpieczeń", czyli o spełnieniu warunków technicznych i organizacyjnych. Czy tego rodzaju techniczne oświadczenie miałby składać sąd w postępowaniu, czy też np. prezes lub dyrektor sądu? Należy przypomnieć, że dyrektor sądu apelacyjnego kieruje działalnością administracyjną sądów z obszaru apelacji w zakresie informatyzacji i obsługi informatycznej – art. 31 § 1a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Artykuł 175da § 1 tej ustawy przewiduje, że „Minister Sprawiedliwości wykonuje zadania z zakresu informatyzacji sądownictwa polegające w szczególności na projektowaniu, wdrażaniu, eksploatacji, integracji, utrzymaniu, rozwoju, administrowaniu i udostępnianiu sądowych systemów teleinformatycznych, zabezpieczaniu danych osobowych przetwarzanych w tych systemach, koordynowaniu tych działań oraz zapewnianiu możliwości wymiany informacji pomiędzy tymi systemami". Wątpliwe wydaje się, wymaganie, aby sąd jako „podmiot uprawniony" składał oświadczenie, że posiada system komunikujący się z rejestrem, skoro system ten może być administrowany centralnie przez Ministra Sprawiedliwości, a nie przez sąd.

Podstawowa wada regulacji dotyczących udostępniania danych sądom wynika, jak się wydaje, z faktu, że pozostawia on organom administracji rządowej szeroki zakres oceny, czy dostęp jest uzasadniony „zakresem ustawowo określonych zadań dengo podmiotu uprawnionego" – art. 39d ust. 3 pkt 3) projektu. Projekt przyznaje bowiem sądom dostęp „w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowo określonych zadań" – art. 39d ust. 1 pkt 2) w zw. z art. 39 ust. 2 pkt 1) projektu, nie wskazując jednak konkretnych rodzajów postępowań ani procesowych podstaw wykorzystania danych. Formuła ta jest bardzo szeroka, ponieważ sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach niezastrzeżonych ustawowo dla innych sądów.

Dane o pomocy publicznej mogą być wykorzystane m.in. w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych, gospodarczych, cywilnych, karnych, z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Odmowa dostępu ma następować – zgodnie z art. 39d ust. 5 pkt 3) projektu w drodze decyzji administracyjnej Prezesa UOKiK albo ministra właściwego do spraw rolnictwa. Organy te mogłyby, jak się wydaje, oceniać nie tylko spełnienie wymagań technicznych, lecz także to, czy dostęp jest uzasadniony „specyfiką lub zakresem ustawowo określonych zadań" danego sądu. Rozwiązanie takie trudno zaakceptować. Należy przypomnieć, że art. 173 Konstytucji RP ustanawia odrębność i niezależność sądów od innych władz, dlatego organ władzy wykonawczej nie powinien, jak się wydaje, uzyskiwać kompetencji do oceny, czy sąd potrzebuje w postępowaniu określonego źródła informacji do wykonywania ustawowych zadań. Z tej przyczyny wydaje się, że trafność omawianych rozwiązań zawartych w projekcie wymaga dalszych analiz a następnie doprecyzowania.

Konkluzje

Przedstawiony projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej oraz niektórych innych ustaw ma na celu niewątpliwie ułatwienie funkcjonowania podmiotów ubiegających się o pomoc *de minimis*. Tym niemniej podkreślić należy, że rozwiązania zawarte w art. 39 ust. 2 pkt 1) projektu ustawy w odniesieniu do sądów wymagają dalszych analiz i prac legislacyjnych.